

Kraków, 18 maja 2025 r.

prof. dr hab. n. med. Jerzy Wordliczek
Klinika Intensywnej Terapii Interdyscyplinarnej
Uniwersytet Jagielloński-Collegium Medicum

Ocena Rozprawy Doktorskiej

Mgr Marii Foryckiej-Ast nt. „Postawy studentów medycyny z różnych krajów, studentów filologii polskiej i lekarzy stażystów wobec eutanazji, wspomaganego samobójstwa i opieki paliatywnej”

Współczesny rozwój metod diagnostycznych, farmakoterapii, intensywnej terapii, oraz technik zabiegowych przyczynił się w istotnym stopniu zarówno do poprawy skuteczności postępowania terapeutycznego, jak i istotnego wydłużenia życia ludzkiego. Równocześnie jednak rośnie liczba pacjentów z chorobami nieuleczalnymi, pacjentów z niewydolnością m. in. serca, układu oddechowego lub zaawansowanym, nieuleczalnym procesem nowotworowym, u których kontynuacja procesu terapeutycznego staje się terapią daremną.

Dlatego istotnym jest, określenie jakie, we współczesnej, „stechnicyzowanej i zrobotyzowanej” medycynie, w której coraz częściej zaczynamy korzystać ze sztucznej inteligencji, aktualne są postawy i przekonania studentów medycyny i lekarzy–stażystów, względem praktyk eutanazji, wspomaganego samobójstwa i opieki paliatywnej, bowiem to oni właśnie będą w niedalekiej przyszłości podejmowali decyzje dotyczące planowania leczenia/opieki nad nieuleczalnie chorymi pacjentami. Do tego bardzo interesującego zagadnienia odnosi się Doktorantka w swojej rozprawie.

Rozprawa zawiera dwie publikacje w formie pełno-tekstowej, omówienie, 12 tabel oraz spis piśmiennictwa – starannie dobrane pozycje.

Wstęp pracy, zapoznaje czytelnika z problematyką dotyczącą procedur eutanazji lub wspomaganego samobójstwa jako alternatywy dla opieki paliatywnej oraz kontynuacji leczenia objawowego u nieuleczalnie chorych pacjentów. Należy podkreślić, że zagadnienia te zostały przez Doktorantkę omówione skrótowo, ale zgodnie ze współczesną wiedzą medyczną.

Celem pracy była wielokierunkowa ocena postaw studentów medycyny z różnych krajów, lekarzy–stażystów oraz studentów kierunków nie-medycznych (filologii polskiej i klasycznej) wobec eutanazji, wspomaganego samobójstwa i opieki paliatywnej.

Cele badań obejmowały:

1. Określenie czynników wpływających na postawy studentów i lekarzy stażystów względem eutanazji, wspomaganego samobójstwa i opieki paliatywnej.
2. Porównanie postaw studentów medycyny pochodzących z Polski i z innych krajów względem eutanazji, wspomaganego samobójstwa i opieki paliatywnej.
3. Porównanie postaw studentów medycyny różnych lat studiów, studentów filologii polskiej i klasycznej oraz lekarzy stażystów względem eutanazji, wspomaganego samobójstwa i opieki paliatywnej.

Wielokierunkową analizę Doktorantka przeprowadziła z zastosowaniem dwóch badań kwestionariuszowych, którymi objęto łącznie 972 studentów medycyny z różnych lat studiów, studentów filologii polskiej i klasycznej oraz lekarzy stażystów, a dotyczącymi problematyki eutanazji, wspomaganego samobójstwa i opieki paliatywnej, ze szczególnym uwzględnieniem w publikacji nr 1:

- *Znajomości pojęć eutanazji, wspomaganego samobójstwa i opieki paliatywnej, w relacji do regionu pochodzenia*
- *Gotowości do dokonania eutanazji, gdyby była legalna, w relacji do regionu pochodzenia*
- *Gotowości poddania się eutanazji, w relacji do kraju pochodzenia*
- *Najwyższych wartości w relacji pacjent-lekarz, z uwzględnieniem kraju pochodzenia.*

Natomiast w publikacji nr 2, przeprowadzono analizy dotyczące:

- *Znajomości pojęć eutanazji, wspomaganego samobójstwa i opieki paliatywnej, a postaw względem tych praktyk*
- *Gotowości dokonania eutanazji lub wspomaganego samobójstwa, gdyby były legalne, a postawy względem eutanazji, wspomaganego samobójstwa i opieki paliatywnej*
- *Wyboru eutanazji, wspomaganego samobójstwa lub śmierci naturalnej, a deklarowanych postaw względem tych praktyk*
- *Najwyższych wartości w relacji pacjent–lekarz, a postaw względem eutanazji, wspomaganego samobójstwa i opieki paliatywnej.*

W rozdziale "Badane grupy i metody" przedstawiono w sposób czytelny i przekonujący metodologię przeprowadzonych badań, co warunkuje istotną wartość i rzetelność wyników oraz opisano główne kierunki analizy przeprowadzonych badań. Zarówno pytania badawcze, jak i metoda statystyczna, wykorzystane w badaniach Doktorantki, zostały wybrane prawidłowo, a ich zastosowanie warunkowało uzyskanie wiarygodnych wyników.

Należy podkreślić, iż o bardzo dużej wartości poznawczej przeprowadzonych badań stanowi także to, że Doktorantka dokonała wielokierunkowej analizy poznawczej, zagadnień ważnych zarówno klinicznie i społecznie, jak i moim zdaniem, istotnych dla rozważenia modyfikacji procesu kształcenia przed- i podyplomowego na kierunkach medycznych.

W świetle powyższych rozważań, uzyskane przez Doktorantkę wyniki badań są interesujące, bowiem wykazała Ona między innymi, że do istotnych czynników wpływających na postawy studentów i lekarzy–stażystów względem eutanazji, wspomaganego samobójstwa i opieki paliatywnej należą: wiedza na temat przedmiotu postawy, wyznanie i indywidualistyczna koncepcja człowieka, oraz że pomimo, iż legalizację eutanazji i wspomaganego samobójstwa poparła większość respondentów, to jednak większość respondentów w wypadku własnej nieuleczalnej choroby wybrałaby śmierć naturalną.

Należy podkreślić, że wyniki uzyskane przez Doktorantkę zostały opublikowane w dwóch recenzowanych czasopismach o zasięgu międzynarodowym (*Forycka M, Leppert W, Majkowicz M. Attitudes toward euthanasia among medical*

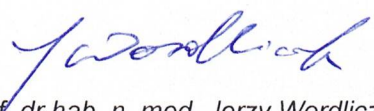
students from different countries. Oncol Clin Pract 2022; 18 (5): 275–283., oraz Forycka M, Liberacka–Dwojak M, Leppert W, Suchecki P, Suchecka N, Ast B. Psychological Factors Influencing Attitudes towards Euthanasia, Assisted Suicide and Palliative Care among Medical Students and Doctors in Training. Healthcare (Basel) 2024; 12 (8): 833).

W obydwu publikacjach, Doktorantka jest pierwszą autorką, a Jej wkład pracy, zgodnie z oświadczeniami wyniósł 60%.

Pragnę podkreślić, że interpretację wyników Doktorantka przeprowadziła bardzo starannie i rzetelnie. Omówienie jest napisane poprawnie i co najistotniejsze – przejrzyste, a wyniki uzyskane w badaniach własnych, Doktorantka analizowała w oparciu o właściwie cytowane pozycje piśmiennictwa. Wysłane przez Doktorantkę wnioski są spójne z postawionym celami pracy oraz wynikami przeprowadzonych badań. Doktorantka wykazała się umiejętnością zaprogramowania badań i ich przeprowadzenia w oparciu o właściwą metodykę, umiejętności interpretowania uzyskanych wyników i posługiwania się piśmiennictwem. Uważam, że rozprawa ta wnosi istotne elementy zarówno poznawcze, jak i istotne dla rozważenia modyfikacji procesu dydaktyki prowadzonej w uczelniach medycznych.

Uważam, że przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska mgr Marii Foryckiej-Ast „*Postawy studentów medycyny z różnych krajów, studentów filologii polskiej i lekarzy stażystów wobec eutanazji, wspomaganego samobójstwa i opieki paliatywnej*” spełnia warunki określone w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595, z późn. zm.) w związku z art. 179 ust. 1 z dnia 3 lipca 2018 r.

Przeto mam zaszczyt wnosić do Wysokiej Rady Dyscypliny Instytutu Nauk Medycznych Collegium Medicum Uniwersytetu Zielonogórskiego o dopuszczenie mgr Marii Foryckiej-Ast do dalszych etapów przewodu doktorskiego w dziedzinie nauki medycznej i nauki o zdrowiu w dyscyplinie nauki medyczne.

prof. dr hab. n. med. Jerzy Wordliczek